

яка мала забезпечити для суб'єктів підприємницької діяльності різних країн стабільне і передбачуване середовище, у якому вони можуть здійснювати торгівлю товарами на загальноприйнятих принципах справедливості й недискримінації.

Завершенням цієї системи стало створення 1994 року Світової Організації Торгівлі (СОТ). Метою створення СОТ є здійснення міжнародних торговельних зв'язків шляхом розроблення системи правових норм міжнародної торгівлі, контроль за їх дотриманням, а також забезпечення умов проведення багатосторонніх переговорів, спрямованих на глобальну лібералізацію торгівлі. СОТ діє в напрямі забезпечення тривалого і стабільного функціонування системи міжнародних торговельних зв'язків, лібералізації міжнародної торгівлі, досягнення рівноправності в торгівлі для всіх держав (із застосуванням норм про режим найбільшого сприяння, національний режим, заборону будь-яких форм дискримінації), поступового скасування митних і торговельних обмежень та вирішення інших завдань. Тому дослідження міжнародно-правового механізму системи ГАТТ/СОТ є актуальним як в теоретичному плані, перш за все для з'ясування її місця і ролі в правовому регулюванні світогосподарських відносин, так і в суто практичному - з точки зору об'єктивної необхідності інтеграції окремих держав у багатосторонню торговельну систему. Все це є надзвичайно важливим й для формування митного простору України.

Іванна Романець

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: канд. екон. наук, доцент Амбрик Л. П.

ПОДАТКОВІ ПРЕФЕРЕНЦІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТИМУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Збалансований розвиток економіки значною мірою залежить від наявного стимулюючого механізму податкового регулювання діяльності суб'єктів господарювання. Стабільна та ефективна податкова система, направлена на забезпечення оптимального податкового тиску, має значний потенціал для розвитку підприємництва та створює клімат довіри населення до влади в країні [1].

Взаємозв'язок податкової політики та темпів економічного розвитку країни є одним із найактуальніших та найдискусійніших питань економічної науки і практики. Одним із найгостріших аспектів дискусії є необхідність існування та розвитку податкових преференцій. Це зумовлене тим, що, з одного боку, наявність податкових преференцій має значні можливості у здійсненні ними реструктуризації економіки, активізації інноваційних процесів, підвищенні інвестиційної спрямованості як своєї діяльності, так і економіки в цілому, а, з іншого боку, суперечлива практика їх існування зумовлює значні втрати держави та посилену проблему нерівності можливостей суб'єктів підприємницької діяльності.

Теоретичну основу дослідження податкової системи та механізмів преференційного оподаткування в Україні становлять праці таких вітчизняних

дослідників як: В. Андрущенко, Г. Василевської, З. Варналія, І. Гончаренко, Т. Єфименко, Ю. Іванова, А. Крисоватого, А. Тищенко. Проте використання податкових преференцій потребує подальшого дослідження та визначення соціально-економічної доцільності і фінансової ефективності їх використання для бюджету України.

З урахуванням різноманітних підходів до трактування податкових преференцій, поданих в економічній літературі, характерних ознак та напряму дослідження, їх дефініцію у прикладному аспекті можна сформулювати так: податкові преференції – це переваги у сфері оподаткування, які надаються конкретним територіям, певним видам діяльності, юридичним або фізичним особам для стимулювання господарської активності, соціального захисту [2, с. 23].

Інструменти механізму стимулювання сталого економічного розвитку – інструменти активізуючого впливу на соціальну та економічну системи, спрямовані на забезпечення досягнення сталого розвитку через активну діяльність державних та регіональних органів влади.

До інструментів, що застосовуються в ході проведення пільгового преференційного оподаткування, відносяться: повне звільнення від оподаткування окремими видами податків протягом установленого періоду; часткове звільнення від оподаткування; зниження ставок податків; запровадження оподаткування окремих операцій за нульовою ставкою; застосування прискореної амортизації; зарахування визначених сум до витрат платника податку та інші.

Зрозуміло, що преференції повинні не лише збільшувати прибуток підприємства, який залишається в його розпорядженні, але й стимулювати до реінвестування прибутку та розширення виробництва. Тому водночас із застосуванням податкових преференцій нагальним питанням залишається необхідність цільового використання вивільнених грошових ресурсів у суб'єктів господарювання.

У такому випадку основними умовами їх надання повинні бути: визначення терміну, наділення правом на податкові преференції не окремих платників, а усіх без винятку, якщо такі платники сприяють розвиткові пріоритетних галузей економіки, чітке визначення системи надання таких пільг і способів перевірки їх застосування, щорічна перевірка на предмет їх відповідності цілям, для досягнення котрих вони були введені і орієнтація на кінцеві результати діяльності.

Слід зазначити, що впровадження механізмів преференційного оподаткування не обов'язково зменшить надходження до бюджету країни. Реалізація таких заходів, як підтверджує світова практика, навпаки, призводить до збільшення бюджетних надходжень за рахунок активізації господарської та інвестиційної діяльності підприємств, а також сприяє виходу економіки з «тіні».

Отже, раціонально організована система преференційного оподаткування має стимулюючий характер, що зацікавлює власників підприємств у реінвестуванні прибутку у виробничий розвиток. Домогосподарства внаслідок зростання доходів мають можливість збільшувати свої заощадження та здійснювати інвестиції за допомогою різних видів фінансових інструментів, а

зарубіжні платники податків, усвідомлюючи більш вигідні для себе умови оподаткування, також будуть спрямовувати свої капітали в країну, збільшуючи обсяги інвестиційних ресурсів.

Література:

1. Біла І. С. Податкові пільги: стан та шляхи вирішення проблем їх використання в Україні / І. С. Біла, Н. В. Петришина, Н. М. Салатюк. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/6948/1/2.pdf>
2. Крисоватий А. І. Новітня парадигма преференційного оподаткування / А. І. Крисоватий, Г. В. Василевська. – 2013. – 258 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/513/1/Новітня%20парадигма.pdf>
3. Штань М. В. Податкові інструменти регулювання економіки України в умовах глобалізації / М. В. Штань [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/article/view/2458/2190

Василь Сухович

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: канд. екон. наук, ст. викладач Угрин В. В.

ПОПОДАТКОВИЙ БОРГ В УКРАЇНІ

Макроекономічна нестабільність призводить до значного зростання обсягів податкового боргу впродовж останніх років. В свою чергу, посилення дисбалансів податкового боргу перешкоджає здійсненню ефективних заходів щодо його погашення. Звідси, держава в особі уповноважених нею контролюючих органів у сфері оподаткування має докладати максимальних зусиль задля скорочення такої заборгованості в майбутньому та недопущення її зростання. З огляду на зазначене, на перше місце виходить ефективність вжитих заходів, щодо погашення податкового боргу.

Вітчизняними науковцями постійно здійснюються дослідження в напрямку вирішення проблеми скорочення податкового боргу. Значна увага даній проблематиці приділяється в роботах А.В. Головача, В.А. Бортняка, О. В. Онишка, Д. Г. Мулявки. Ними здійснюються дослідження у напрямку побудови правового механізму погашення податкового боргу. Зокрема, в монографії “Правові засади регулювання погашення податкового боргу в Україні” запропоновано використання поняття інституту податкового боргу, як інституту права, який будучи більш вузькою групою відносин, входить і є одним із елементів складного інституту – інституту податкового права [1, с. 66]. Окрім того, авторами здійснено оцінку способів і процедур погашення та стягнення податкового боргу та їх роль для формування інституту регулювання податкового боргу.

Важливе значення в процесі адміністрування податкового боргу платників податків має робота фіскальних органів із забезпечення сплати